Taksi ja Max

Ensiaskelheita meänkiehleen åk 1–3

Taina Sampakoski

Kääntänheet suomenkielestä meänkiehleen
Gerd Persson ja **Paula Kruukka**

Publikationen finns att ladda ner som
kostnadsfri PDF från Skolverkets webbplats:
https://natmin.skolverket.se

Grafisk form: Taina Sampakoski och Typoform
Illustrationer: Otso Sampakoski,
förutom möbler på s 33 och 46: Tomas Widlund/Typoform
Foto: Thinkstock, förutom s 21–24, 29, 32 och 46: Pixabay

Skolverket, Stockholm 2015

Förord

De nationella minoriteterna fick en utökad rätt till modersmålsundervisning från och med den 1 juli 2015 då ändringen i skollagen (2010:800) trädde i kraft. Det betyder att ett nationellt minoritetsspråk även ska kunna läsas som ett nybörjarspråk i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan. Detta undervisningsmaterial har tillkommit för lärare som ska undervisa minoritetsspråk för elever utan grundläggande kunskaper. Materialet är framtaget efter samråd med Sameskolstyrelsen, Stockholms och Uppsala universitet samt med företrädare för de nationella minoriteterna. Modersmålslärare i nationella minoritetsspråk och minoritetsorganisationer har lämnat viktiga synpunkter. Skolverket har arbetat tillsammans med skribenter och pedagoger med minoritetsanknytning och skribenterna har i hög grad fått utforma och anpassa materialet och innehållet.

I processen har Sari Pesonen och Jarmo Lainio vid Stockholms universitet bidragit med sina djupa och viktiga sakkunskaper. Ett speciellt tack riktas Taina Sampakoski som utformat och skrivit materialet, och Otso Sampakoski som illustrerat det. Gerd Persson och Paula Kruukka har översatt materialet från finska. Vi hoppas att materialet ska ge modersmålslärare och elever i de lägre årskursena inspiration och verktyg i modersmålsundervisningen i finska.

Stockholm 2015-12-14

Pia Enochsson
Avdelningschef

Mats Wennerholm
Undervisningsråd

Skolverket

Alkusanat

Oppimateriaali Taksi ja Max, ensiaskelheita suomen kiehleen oon tehty ruottinsuomalaisten oppilhaitten äitinkielen opetuksheen. Se oon suuniteltu päänäns peruskoulun 1–3 luokhiin vasta-alkajille. Materiaali oon suuniteltu Ruottin peruskoulun suomi toisena kielenä -opetussuunitelman tavotteitten jälkhiin. Oppimateriaali soppii kans niitten oppilhaitten opetuksheen jokka jo puhuvat ja ymmärtävät jonku verran suomea.

Jokhainen kappale sisältää materiaalia 3–5 oppitiimaks. Kappalheissa kehitethään kielen ymmärtämistä ja sanoitten oppimista ko leikissä käytethään sanoja aktiivisesti. Lukukirjan kappalheitten kieli oon rytmistä ja siinä saapii repeteerata paljon. Usseimat sanat ja lausheet jokka opithaan saattaa oppia ko näyttää ruuhmiila eli sormila. Tekstit oon helppo dramatiseerata keppitokitten kans. Otso Sampakosken kuvat auttavat ymmärtämhään sanoja ja tarinaa.

Se oon hyvä jos opettaja lukkee tekstit ja puhhuu niistä ja kuvista oppilhaile ette oppilhaat saavat ymmäryksen tarinasta. Oppilhaat oppivat uusia sanoja ensin kuuntelemalla ja näyttämällä. Sanastoa harjotelhaan sen jälkhiin erilaisila leikilä, pyslaamalla ja työkirjatehtävitten avula. Oppilhaat lukevat kappalheen tekstit itte vasta sen jälkhiin, ko net oon oppinheet ymmärtämhään tärkeät sanat. Siksi oppilhaalle tarkotetut lukutehtävät tulevat työkirjassa vasta joka kappalheen lopulta. Lukukirjan tekstiä ei ole tavutettu. Sen siihaan lukutehtävät jokka tulevat takasin työkirjassa oon joskus tavutettu, esimerkiksi pitemät sanat.

Oppilhaitten kielelisen taustan vuoksi kaikki kappalheet alethaan päänäns ruottiksi.Tavote oon ette oppilas oppii ja ellää myötä tarinassa ja sillon se halvaa käyttää suomenkieltä teemoissa ja niihin kuuluvissa pelissä ja leikissä.

Työkirjassa jokhainen kappale oon jaettu kolhmeen oshaan:

1. opettajan opas, jossa oon ehotuksia siittä, kunka oppimateriaalia saattaa käyttää
2. työkirjasivut jokka saattaa kirjottaa ulos. Net sivut opettaja tuntee siittä ette sivun ylinurkassa oon tassusympooli.
3. pelit, kortit, pyslausideat ja muut jokka saattaa kirjottaa ulos.

Ko tämä oppimateriaali oon planeerattu oon otettu huomihoon ette oppilhaat jokka lukevat äitinkieltä oon ryhmissä jossa kaikki ei ossaa kieltä yhtä paljon. Ryhmät oon kans eri kokosia ja joskus oon eri ikäsiä samassa ryhmässä. Välistä oon vain yks oppilas tiimala. Sen takia opettaja häätyy itte päättää ryhmän jälkhiin mikkä tehtävät ja leikit passaavat kullekki ryhmäle.

Mie toivon oppimateriaalin käyttäjille hauskoja ja aktiivisia suomen tiimoja.

Taina Sampakoski

Förord

Läromaterialet Taksi ja Max, ensiaskeleita suomen kieleen har tagits fram för språkundervisning av sverige-finska elever. Materialet är tänkt att användas i första hand av nybörjare i grundskolans årskurser 1-3, men det lämpar sig även för undervisning av de elever som redan talar och förstår finska en del. Materialet grundar sig på grundskolans kursplan i ämnet modersmål i finska som andraspråk i Sverige.

Texterna i läroboken samt de tillhörande övningarna, spelen och lekarna har utarbetats under åren då jag undervisade yngre elever både i Finland och i Sverige i finska som andraspråk och som främmande språk. Inspirerad av återkopplingen från eleverna har jag velat ta fram detta material där språket kommer till barnet genom leken. Jag vill tacka Skolverket för möjligheten att sammanställa och bearbeta detta material. Ett särskilt tack till Otso Sampakoski för skapandet av de fina illustrationerna samt till Sari Pesonen och Jarmo Lainio för värdefull återkoppling i olika skeden av projektet.

Läromaterialet består av en läsebok och en arbetsbok. Varje kapitel innehåller uppgifter för 3-5 lektionstimmar. I kapitlen går man framåt från förståelse av språket till egen aktiv kommunikation. Språket i lärobokens kapitel är rytmiskt och innehåller repetition. De flesta av orden och meningarna kan man åskådliggöra genom att visa eller peka. Texterna är också lätta att dramatisera, till exempel genom att använda käpp- eller handdockor. Illustrationen stödjer berättelsen och förståelsen av ord.

Nya ord studeras först genom att lyssna och peka. Efter det tränar man kommunikation med hjälp av olika lekar, pyssel och uppgifter i arbetsboken. Vad gäller texterna som ska läsas rekommenderas läraren att vägleda till temat genom att läsa texterna för eleverna och genom att diskutera innehållet och bilderna i texten. Eleverna läser stycket själva först efter att de har lärt sig att förstå de centrala orden. Av den anledningen finns de bifogade i läsuppgifterna i elevernas arbetsbok mot slutet av varje kapitel. Texterna i läseboken är inte avstavade. Däremot är de återkommande läsuppgifterna i arbetsboken delvis avstavade, till exempel vid längre ord.

Introduktion av varje tema sker i huvudsak på svenska. Målet är att hjälpa eleven att leva sig in i berättelsen och förutse innehållet i den finskspråkiga texten. Den svenskspråkiga inledningen hjälper också eleven att bilda en uppfattning om den aktuella kontexten, vilket motiverar eleven att använda finska inom ämnesområdet i lämpliga spel och egna lekar. Språket i spelen och lekarna är på ett naturligt sätt alltid finska.

Varje kapitel i arbetsboken består av tre delar:

1. Lärarhandledningen, som innehåller förslag på hur läromaterialet kan användas.
2. Utskrivbara sidor av arbetsboken för elever, som läraren känner igen från ”tassymbolen” i sidans övre högra hörn.
3. Utskrivbara spel, kort och pysselidéer m.m.

I framtagandet av läromedlet har hänsyn tagits till att elevgrupperna kan se mycket olika ut när det gäller färdigheter, gruppstorlek och åldersfördelning. Ibland är eleven ensam i sin grupp. Läraren kan välja de uppgifter i arbetsboken och lekidéer som passar för den aktuella undervisningsgruppen.

Jag önskar lärarna och eleverna som använder läromaterialet roliga och funktionella lektioner i finska.

Taina Sampakoski

Ko met saima ottaa ossaa Tainan materiaalista met tykkäsimmä ette se olis sopeva materiaali meän meänkielioppilhailekki ko meilä ei ole niin paljon oppimateriaalia olemassa.

Kaikkia ei menny kääntää ja siksi met päätimä ette met annama net osat olla niinku alkuperäsessä materiaalissa. Jokku suomen sanat olit outoja meänkielelä ja silloin met olema käyttänheet suomalaisia sanoja. Met olema tehneet parhavven ja toivoma ette tätä materiaalia tulhaan käyttämhään kouluissa.

Paula ja Gerd

åk 1-3

Innehåll

Kappale 1	Max	s. 9
Kappale 2	Maxin väsky	s. 11
Kappale 3	Matki minua Max Hälsningsfraser	s. 17
Kappale 4	Mie, yks, kaks *Finsk folksaga nr. 1* Hölmölän akoitten uintireisu	s. 21 s.21
Kappale 5	Kaksi Taksia	s. 25
Kappale 6	Taksin koppi ja Maxin koppi *Finsk folksaga nr. 2* Hölmöläisen talo	s. 28 s.35
Kappale 7	Ville siirtyy	s. 43
Kappale 8	Talvi tuli	s. 48
Kappale 9	Villen pännä-futraali	s. 55
Kappale 10	Soosia ja muusia *Finsk folksaga nr. 3* Jänis Vemmelsääri ja Kettu Repolainen	s. 60 s.64
Kappale 11	Karkutie	s. 69
Kappale 11	Koirat kotia	s. 72

Kappale 1
Max

Det här är **Max.** Max bor hos en familj som talar svenska.

Men nu har sonen i familjen blivit sjuk. Läkaren säger att han har blivit allergisk. Läkaren säger också att Max måste få ett nytt hem.
Max måste flytta.

Den här pojken heter **Ville**.

Och det här är Villes morfar, **murfaari.**

– Javisst, sägen murfaari. Max får bo hos oss. Fast han säger det så här:
– Joo joo. Kyllä se soppii.

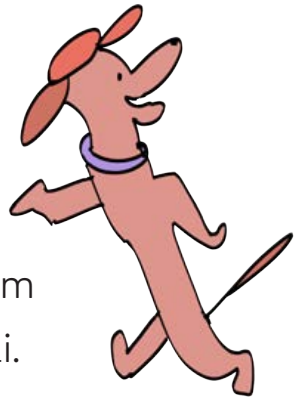

Murfaari talar nämligen meänkieli.

Murfaari har redan en hund, en tax som heter **Taksi,** som också talar meänkieli.

Vad tror du, kommer Taksi och Max att förstå varandra?

Mur-
faari

Taksi

Max

Tervetuloa Max

– Hei Maksi!

– Jag heter inte Maksi.
Jag heter Max.

– Mie olen Taksi.

– Du är inte taxi. Du är en tax.

– Anna tassu Max!

Kappale 2

Maxin väsky

Titta vilken stor väska.

Vad har Max med sig i väskan?

Vad tror du?

Lyssna på meänkielitexten och titta på bilderna. Många ord kan låta ganska lika på svenska och meänkieli.

Kan du gissa vad Max har med sig i väskan?

Aukase väsky!

väskyssä oon

pallo

nalle

kuppi

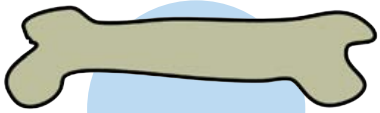

luu

Maxin pallo,

Maxin nalle,

Maxin kuppi,

Maxin luu.

Maxin pallo,

Maxin nalle,

Maxin kuppi,

Taksin luu.

Mikäs tämä oon?

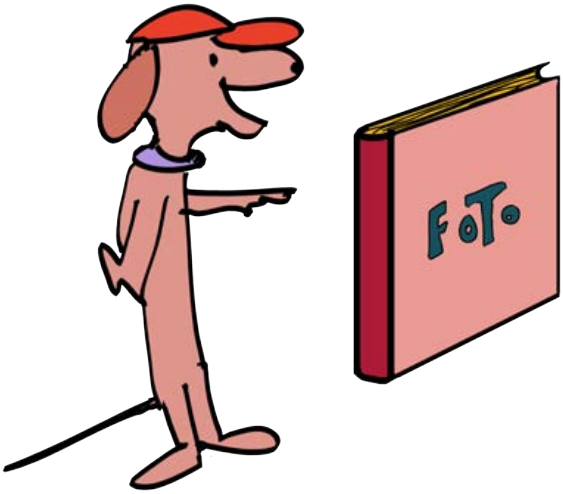

Se oon Maxin alpymmi.

Aukase alpymmi!

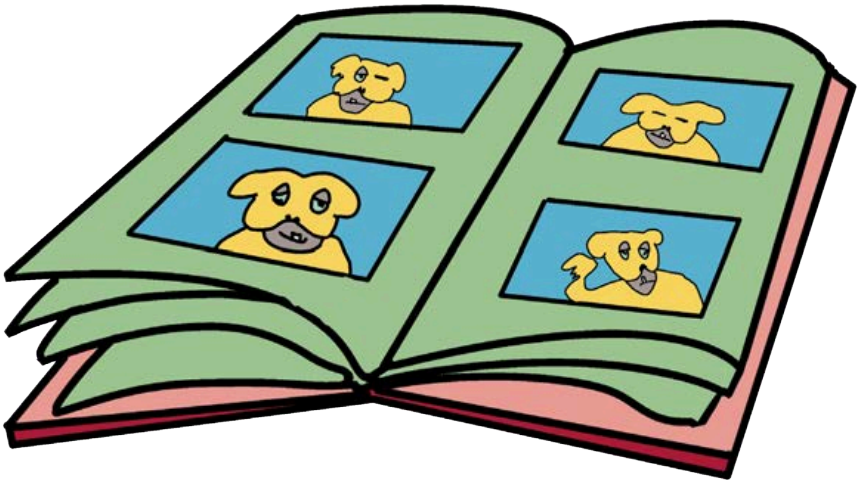

Pappa ja mamma

Ronni ja Rax

Sibylla ja Sax

Kukas tämä oon?

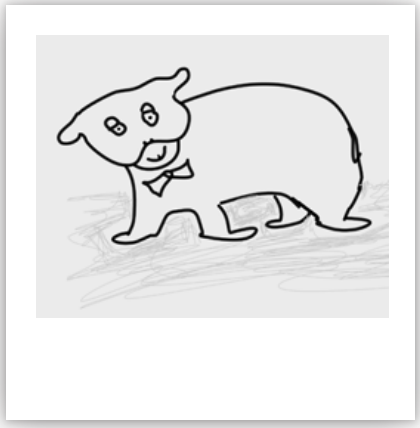

Se oon pikkunen Max.

Maxin UUSI pere

Tämä oon **Ville**.

Tämä oon Villen mamma, **Elli**.

Tämä oon Ellin **pappa**, murfaari.
Hään oon Villen murfaari. **Murfaari** .

Tämä oon murfaarin koira, **Taksi**.

Taksin uusi kaveri oon **Maksi**.

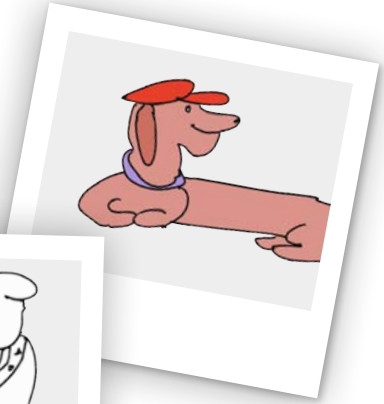

Kappale 3
Matki minua Max

Max förstår inte meänkieli. Han förstår inte när morfar säger ”Anna tassu”. Hur gör man för att Max ska förstå? Kanske ska man **peka**, eller så kan man också **visa** hur man gör.

Det här kapitlet heter Härma mig, Max. **Matki minua Max.**

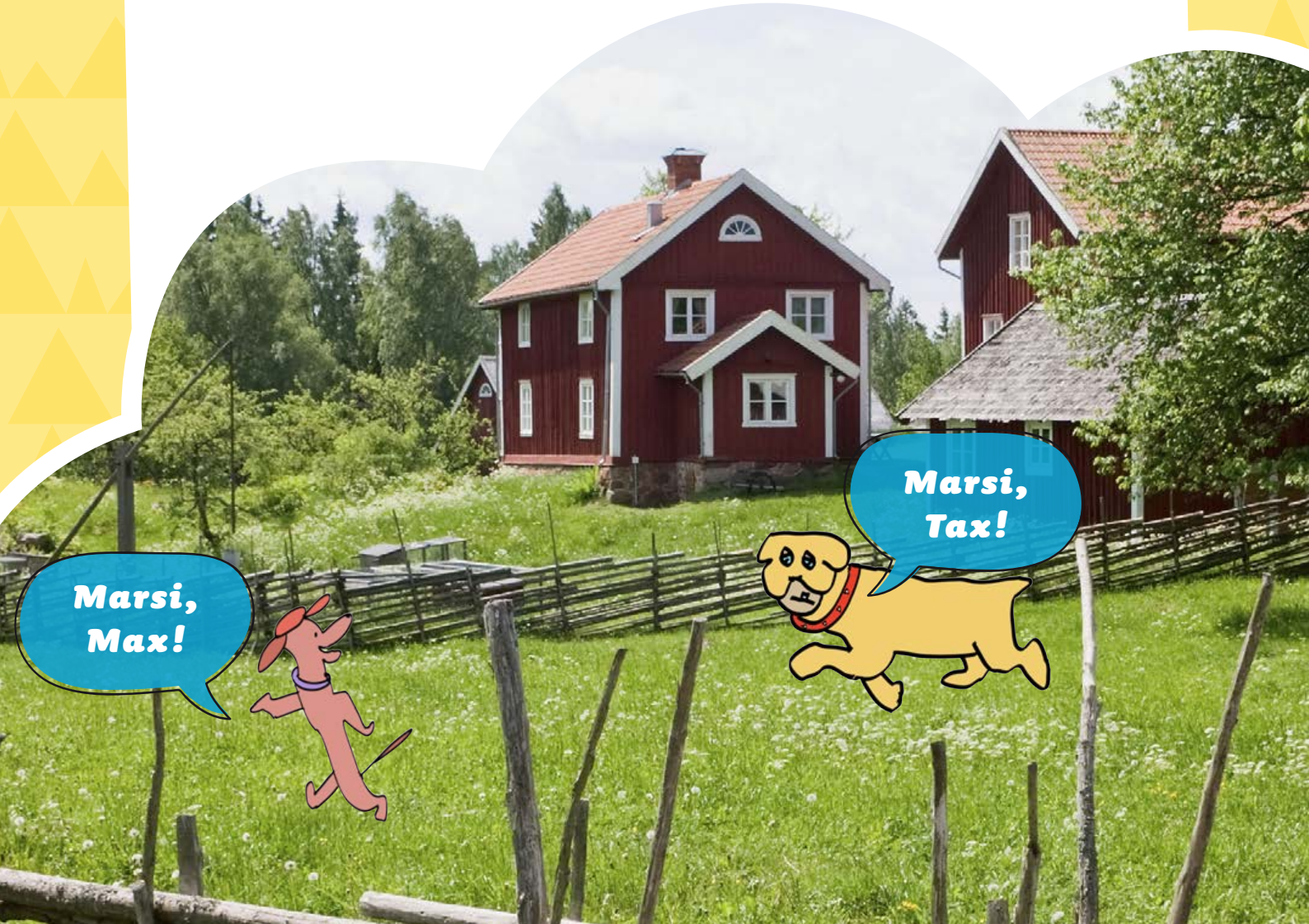

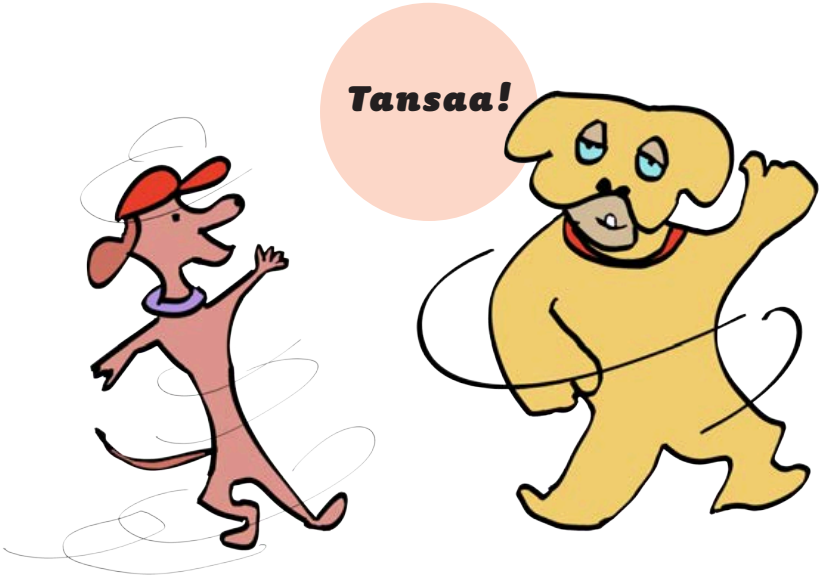
Tansaa!

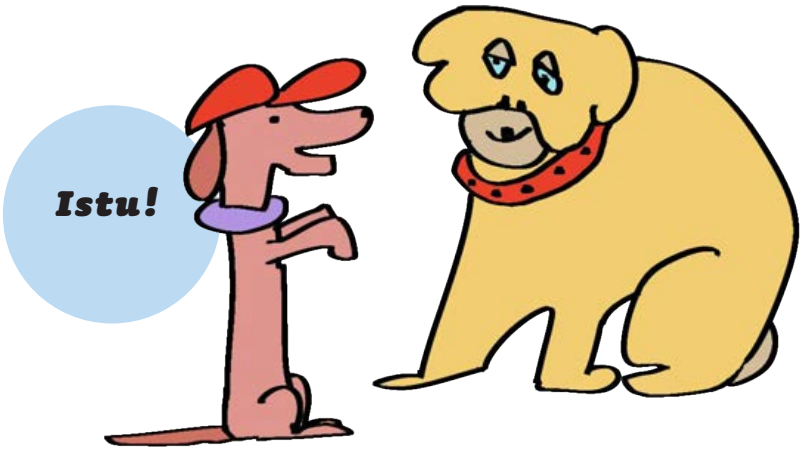
Istu!

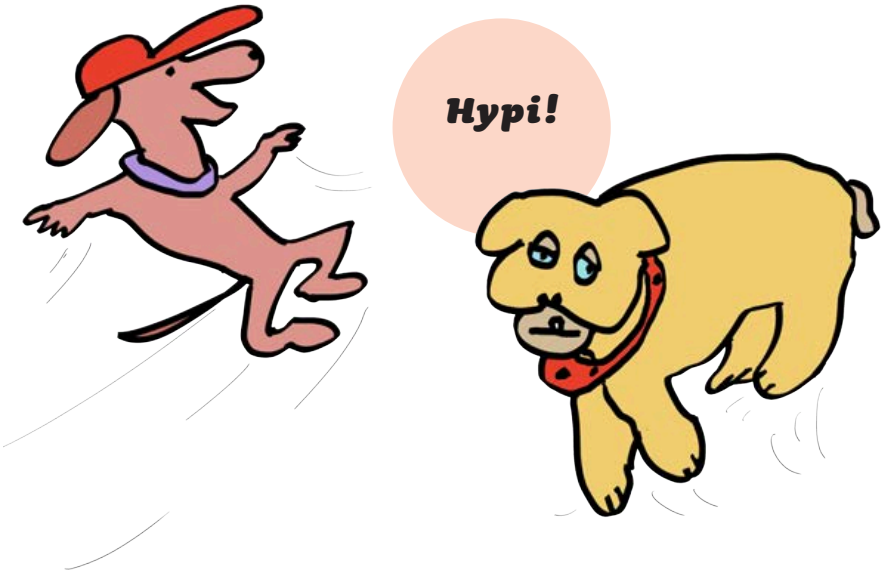
Hypi!

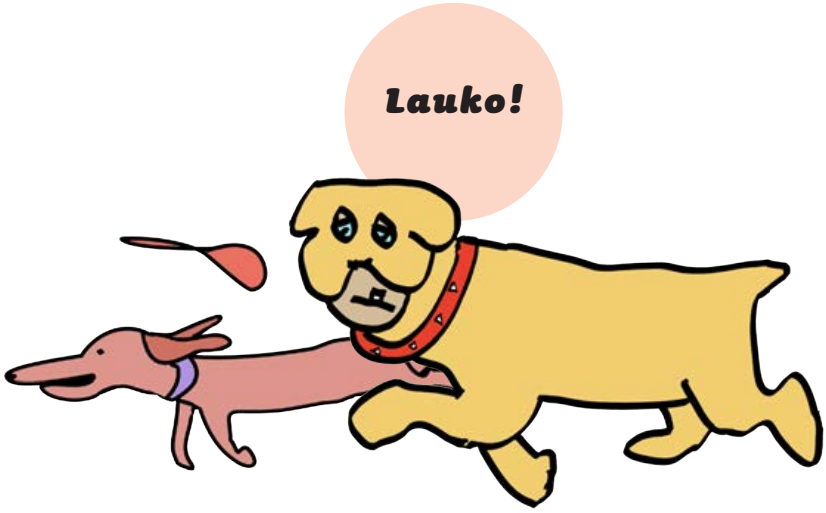
Lauko!

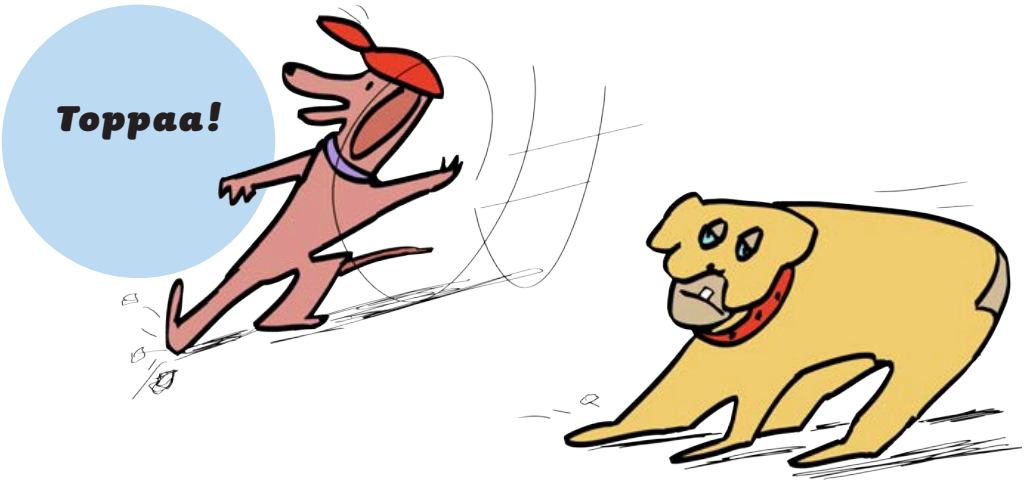
Toppaa!

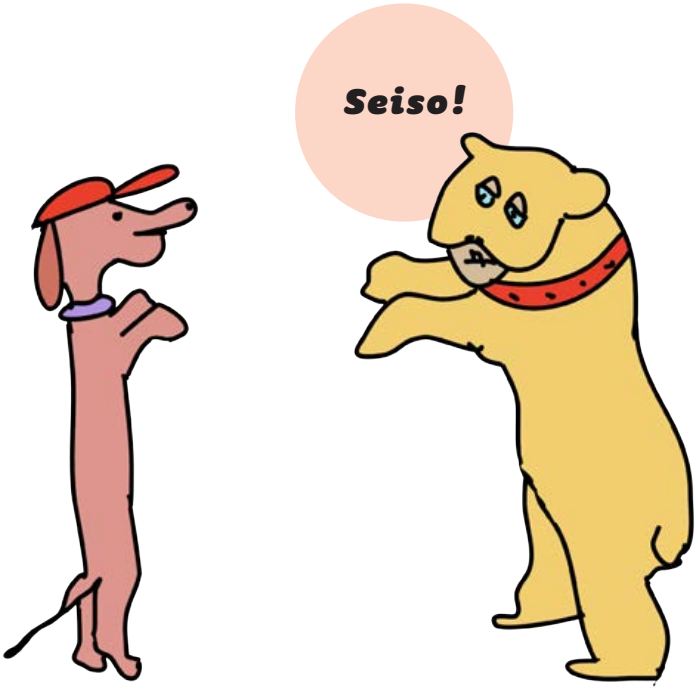
Seiso!

Max ossaa

– Istu! Max istuu.

– Hyvä Max!

– Istu! Taksi istuu.

– Hyvä Tax!

– Sie olet Maksi.

– Mie olen Max.

– Anna tassu, Maksi!

– Anna tassu, Tax!

Kappale 4
Mie yks kaks

Hölmölän akoitten uintireisu

Hölmöläinen är en finsk sagofigur.

Hölmö betyder knasig.

Hölmöläinen bor i en by som heter **Hölmölä.**

I byn Hölmölä är alla lite tokiga, lite löjliga, lite knasiga.

Tänk nu till exempel på den här berättelsen, när sex gummor från Hölmölä skulle bada i en blåklintsäng.

Så här lyder berättelsen:

Det var en vacker sommardag. Sex gummor från byn Hölmölä var på promenad.

Det var riktigt varmt, och de fick lust att doppa sig i sjön. Men det fanns ingen sjö i närheten. Istället fanns det en äng där det växte blåklint. Det var blått och fint. Det såg nästan ut som en sjö.

Då bestämde sig gummorna att för gå bada där. Alltså bada bland blåklinten.

Det var skönt, sade gummorna när de hade badat färdigt. Det var riktigt härligt! Riktigt svalkande!

Men då började en av gummorna se sig omkring.
– Vi var sex gummor som badade, sade hon. Men nu, hur jag än räknar, så får jag bara fem. Vi saknar en.

Alla såg sig omkring. Och det var helt rätt. De såg bara fem gummor. Och så började de räkna:

– Mie, yks, kaks, kolme, neljä, viis.

– En av oss måste ha drunknat! ropade en gumma.

– Oj vad hemskt! En av oss har drunknat i sjön. Vem kan det vara! Hoppas att det inte är jag. Vi måste räkna en gång till.

Och så räknade de igen.

– Mie, yks, kaks, kolme, neljä, viis.

Då kom Matti från grannbyn gående på vägen.

– Vad är det? frågade Matti. – Vad har hänt?

Då berättade gummorna att en av dem hade drunknat. De var ju sex gummor som badade bland blåklinten, men nu är de bara fem.

– Oj vad de är knasiga! tänkte Matti.

– Ser ni där borta, sade Matti. Där finns det lera på marken. Gå dit ner och sätt era näsor i leran. Stå sedan upp och räkna, hur många gropar det finns i leran. Finns det fem gropar, då är ni fem gummor. Finns det sex gropar, då är ni sex gummor.

Och det gjorde gummorna. Och hör och häpna! Det **var** sex gropar i leran. Alltså var de sex gummor.

Oj, vilken lättnad.

– Kiitos Matti, kiitos!

Du har återuppväckt en gumma tillbaka till livet.

Kunkas monta ämmää?

Kappale 5

Kaksi Taksia

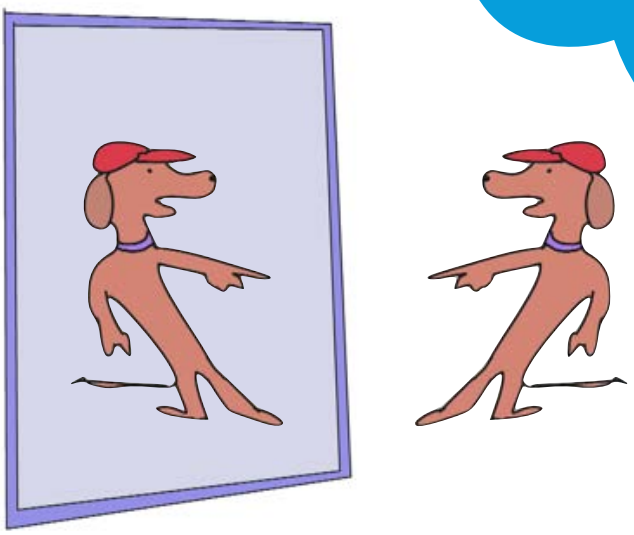

Taksi kattoo peihliin.

Oho! Kaksi Taksia.

Yksi plus yksi oon kaksi.

Taksi plus Maksi oon kaksi.

1 + 1 = 2

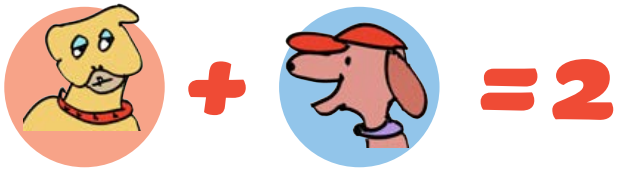

Halvaatkos keksiä?

– Halvaatkos sie keksiä?

– Nam nam, joo.

– Yksi eli kaksi?

– Anna kaksi.

– Ole hyvä Maksi.

– Kiitos Taksi.

Kunkas vanhaa Max oon?

– Kunkas vanhaa sie olet, Taksi?

– Mie olen kaksi.
Kunkas vanhaa sie olet, Maksi?

– Mie olen kaksi plus kaksi plus kaksi.

Kunkas vanhaa Maksi oon?

Kappale 6
Taksin koppi ja Maxin koppi

Taksi har en koja ute på gården.
Koppi. Koiran koppi.

Taksi vill att Max ska komma på besök.

– Kom, säger Taksi. **Tule.**

– **Tule kylhään, Taksi sannoo.**

Men Max ryms inte. Han sticker bara huvudet in i kojan. Och när Taksi frågar vad han tycker om kojan, blir Max lite osäker.

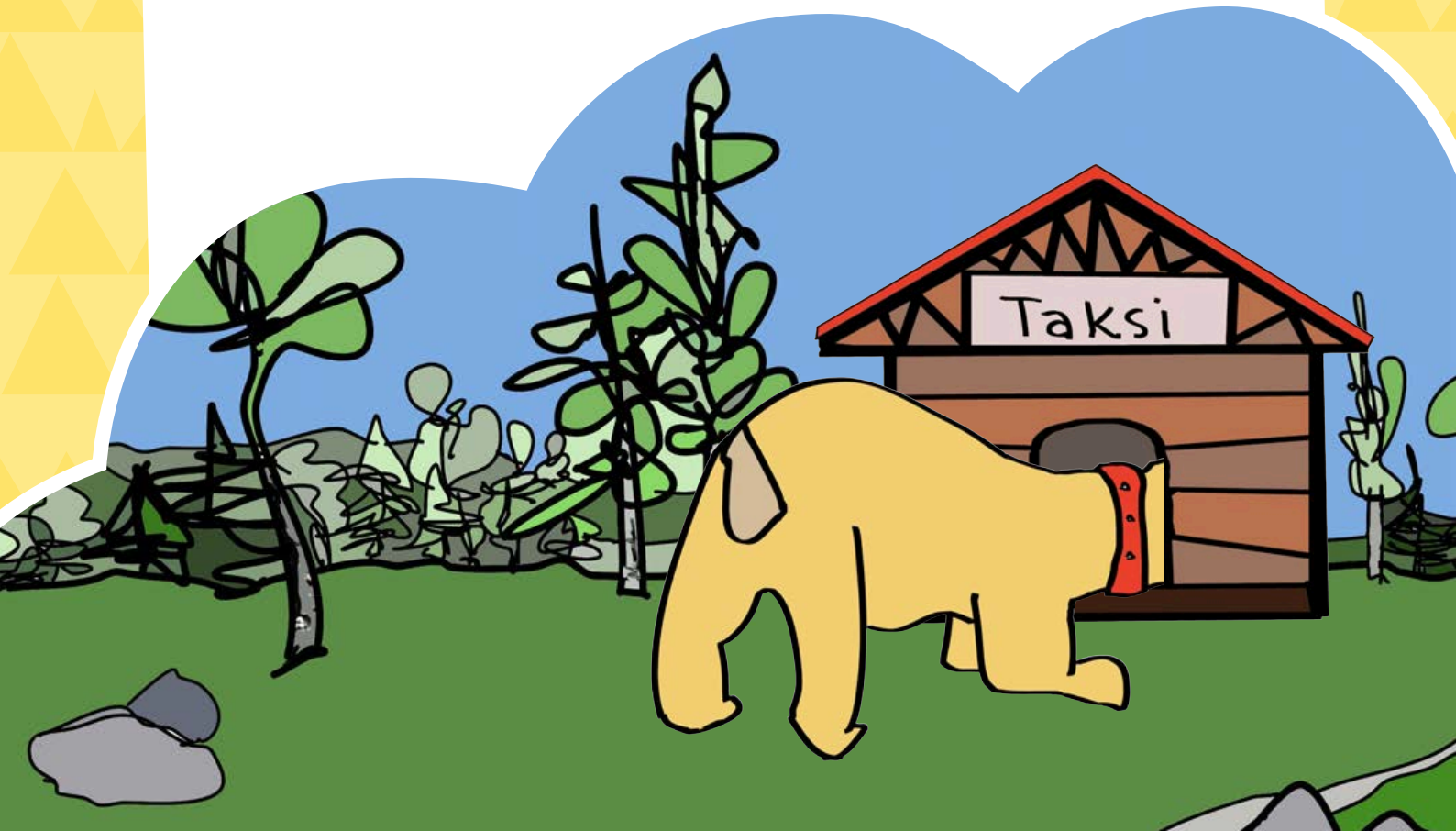

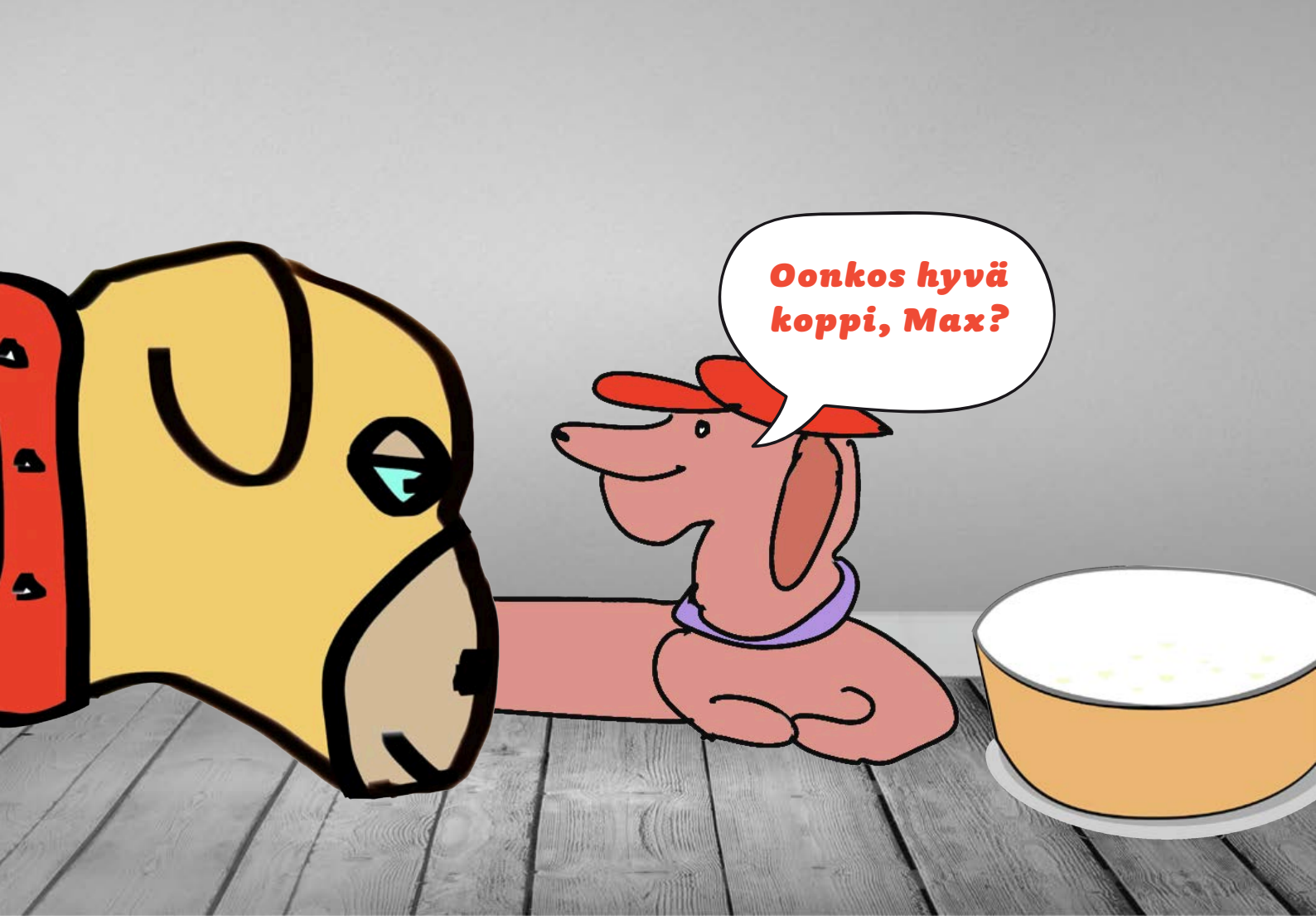

Max tullee kylhään

Max har tidigare bott i en lägenhet, så han är van vid att ha möbler omkring sig. Och Max gillar prylar. Max gillar att ha det lite mysigt … Han gillar mjuka fåtöljer. Han gillar också sängar och mjuka sköna madrasser.

Max tycker att det är konstigt att det inte finns några möbler i kojan hos Taksi.

– Ingenting, säger Max, här finns ju ingenting. **Ei mithään**.

Taksi förstår inte. Va då ingenting? Det finns ju ett tak. **Katto**. Det är bra att ha **katto** när det regnar.

Och det finns ju väggar **seinät**. Det är bra att ha **seinät** när det blåser.

Och dörr, **ovi** så att man kan komma in… och gå ut. **sisäle** ja **ulos**.

– Oonkos hyvä koppi ?

– Mutta…

– Mitä mutta? Max sannoo. Oonkos hyvä koppi?

– Mutta… täälä **ei ole mithään.**

– Oon täälä **katto.** Ei saa sisäle, ko oon katto.

– Mutta ei mithään **muuta.**

– Oon täälä **seinät.** Ei puhala sisäle, ko oon seinät.

– Mutta ei mithään muuta.

– Ja oon täälä **ovi.** Saatat tulla **sisäle** ja mennä **ulos,** ko oon ovi.

– Mutta ei mithään muuta.

– Oon täälä muutaki.

– Mitäs muka?

– **Mie** olen täälä.

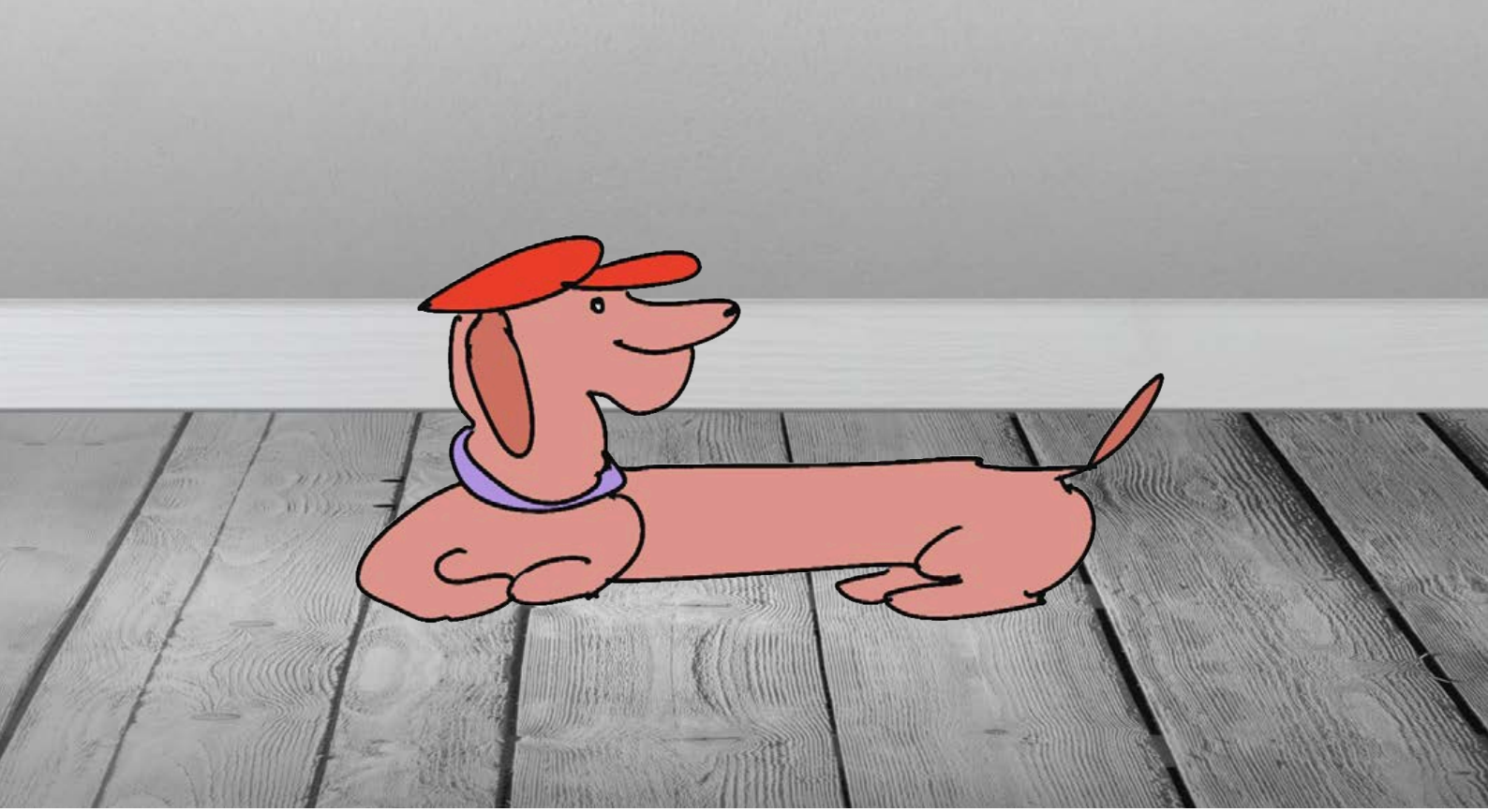

Laattialla

– Missäs sie istut, ko ei ole **toolia.**

– Mie istun **laattialla.**

– Missäs sie nukut, ko ei ole **sänkyä?**

– Mie nukun **laattialla.**

– Missäs sie syöt, ko ei ole **pöytää?**

– Mie syön laattialla.

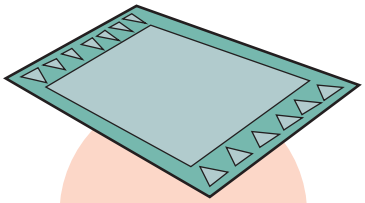

matto

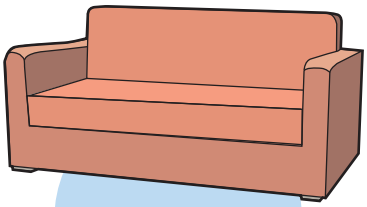

soffa

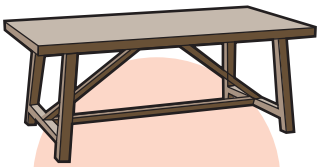

pöytä

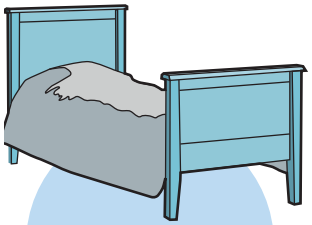

sänky

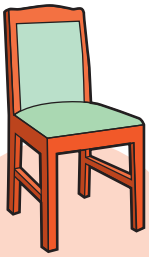

tooli

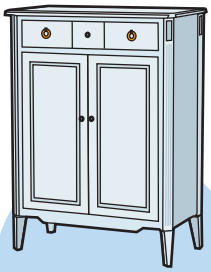

kaappi

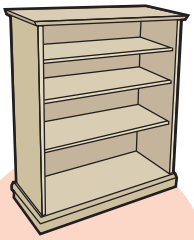

kirjahylly

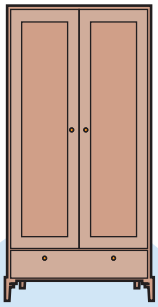

vaate-
kaappi

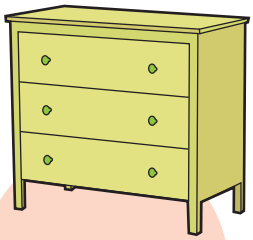

pyyroo

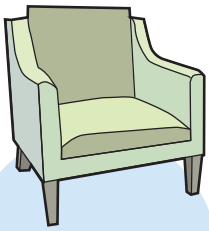

fotölji

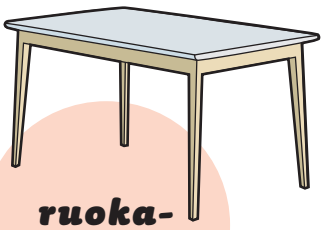

ruoka-
pöytä

Maxin koppi

Tämä oon Maxin koppi.

Oonkos Max kotona?

KOP–KOP–KOP.

Max oon kotona.

Hölmöläisen talo

Hölmöläinen bygger hus

Hölmöläinen bygger ett hus.

Det blir ett riktigt bra hus.

Men det finns bara ett litet problem med huset:
Det är väldigt **mörkt** där inne.

Så här lyder berättelsen:

En av hölmöläiset får en idé:

– Solen skiner, säger han, det är ljust ute. Vi kan bära in solljuset.

– Hur kan vi göra det? frågar en annan hölmöläinen.

– Jo, vi tar varsin säck. Vi går ut, vi väntar tills solljuset har gått in i säckarna, och sedan bär vi in säckarna i stugan. Här släpper vi ut solljuset igen.

– **Hyvä idea!** tyckte de andra.

Och så började de bära in säckarna i huset.

De höll på hela dagen, och ändå blev det inte ljusare inne i stugan.

Det blev inte bättre. Det var fortfarande mörkt där inne.

– Hur gör vi nu då! tänkte de.

Då kom Matti gående på vägen.

– Mikäs teilä oon hätänä? frågade Matti.

När Hölmöläinen berättade för honom vad de gjorde, tänkte Matti:

– Oj vad de är knasiga!

– Huset måste ha ett fönster, sade Matti.

– Klasi, sade Matti.

– Klasi! sade hölmöläinen. **Se oon hyvä idea!**

Då tog Matti fram en yxa, och högg ett hål i väggen. Det blev ett fönster. Solljuset strömmade in.

– Vad ljust det blev här inne! sade hölmöläinen förtjust.

–Kiitos Matti.

När Matti hade gått, tänkte hölmöläinen så här:

– Yks klasi oon hyvä. Kanske är **fler** fönster ännu **bättre**! Och då började de hugga fler fönster.

– Yks, kaks, kolme, neljä …

Först rasade en vägg.

Sedan rasade en vägg till.

Och när de fortsatte att hugga, så…

… rasade hela huset.

– Nyt meilä ei ole taloa! sade hölmöläinen.

– Mutta meilä oon paljon valoa! sade den andra.

– Nu har vi inget hus, men vi har massor med ljus!

Nyt ei ole taloa, mutta oon PALJON valoa

Kappale 7
Ville siirtyy

Ville och Elli flyttar.

De flyttar till ett hus i närheten av morfar. Nu kan Ville besöka morfar så ofta han vill.

Och Taksi och Max, förstås.

– Mikäs piili?

– Lasti-piili.

– Kukas istuu piilissä?

– Elli.

– Kukas oon Ellin vieressä?

– Ville.

– Mitäs oon piilin lavala?

– Soffa ja tooli. Kannu ja kuppi.

– Kukas siirtyy?

– Elli.

– Kukas muu?

– Ville.

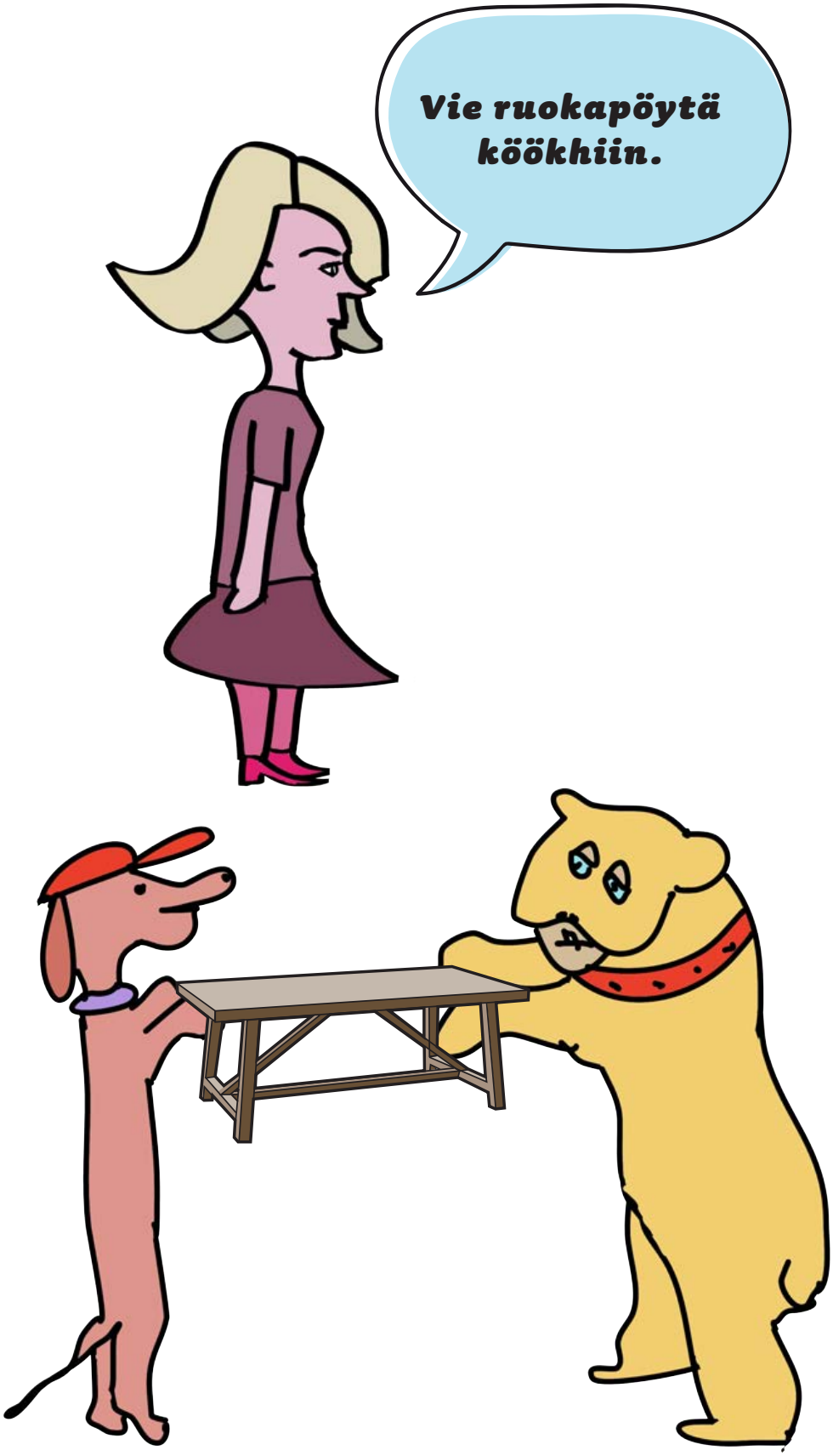
Vie ruokapöytä
köökhiin.

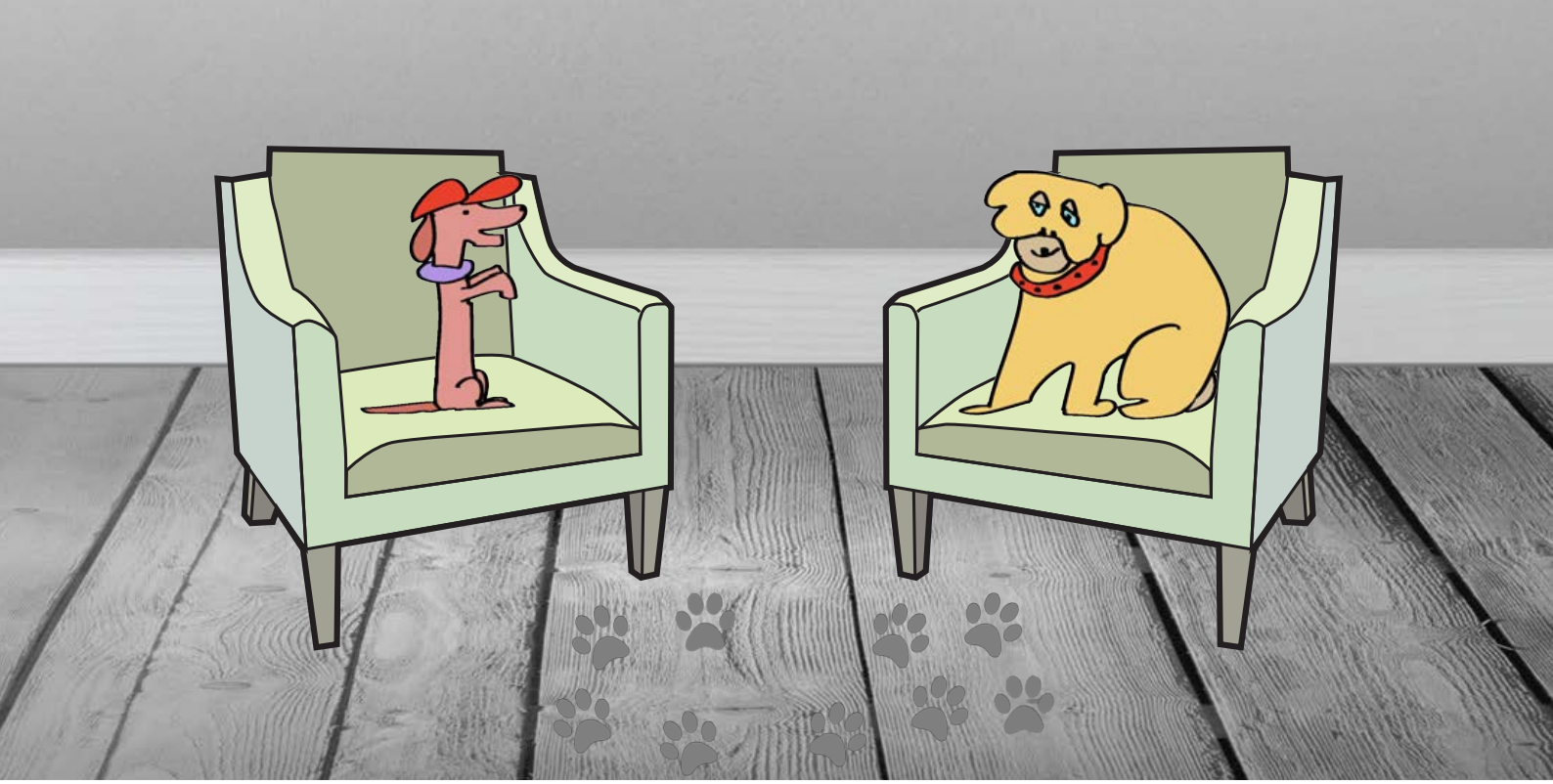

Yksin kotona

Elli sannoo:
Ei saa hyppiä toolila.
Ei saa hyppiä pövvälä.
Ei saa hyppiä sängyssä.

Elli ei ole kotona.
Ville ei ole kotona.
Taksi ja Max oon **yksin** kotona.
Max tansaa pövvälä.
Taksi hyppii sängyssä.
Taksi ja Max hyppivät soffala.

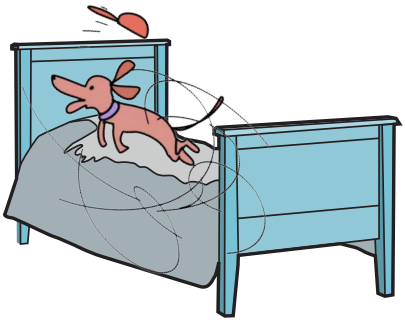

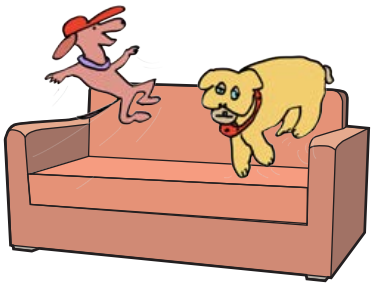

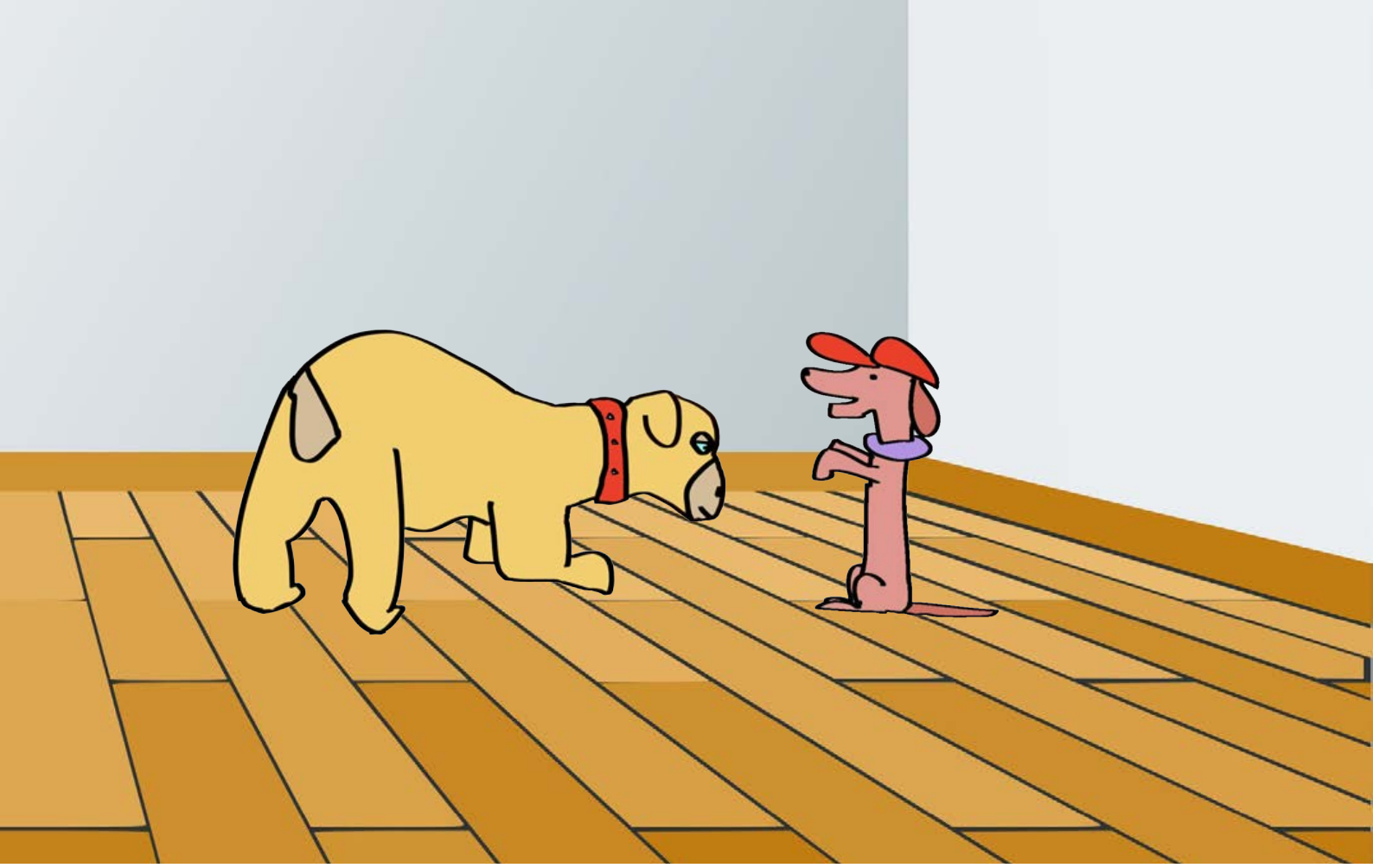

Elli tullee kotia:

– Voi voi Taksi. Voi voi Max.

– Nurkhaan Taksi! Nurkhaan Max!

– **Mars mars** Max, **mars mars** Taksi!

Kappale 8
Talvi tuli

– Tule ulos,Max!

Max ei tule ulos.

– Mie palelun, Max sannoo.

Päätä palelee.

Pane lakki päähään ja tule ulos!

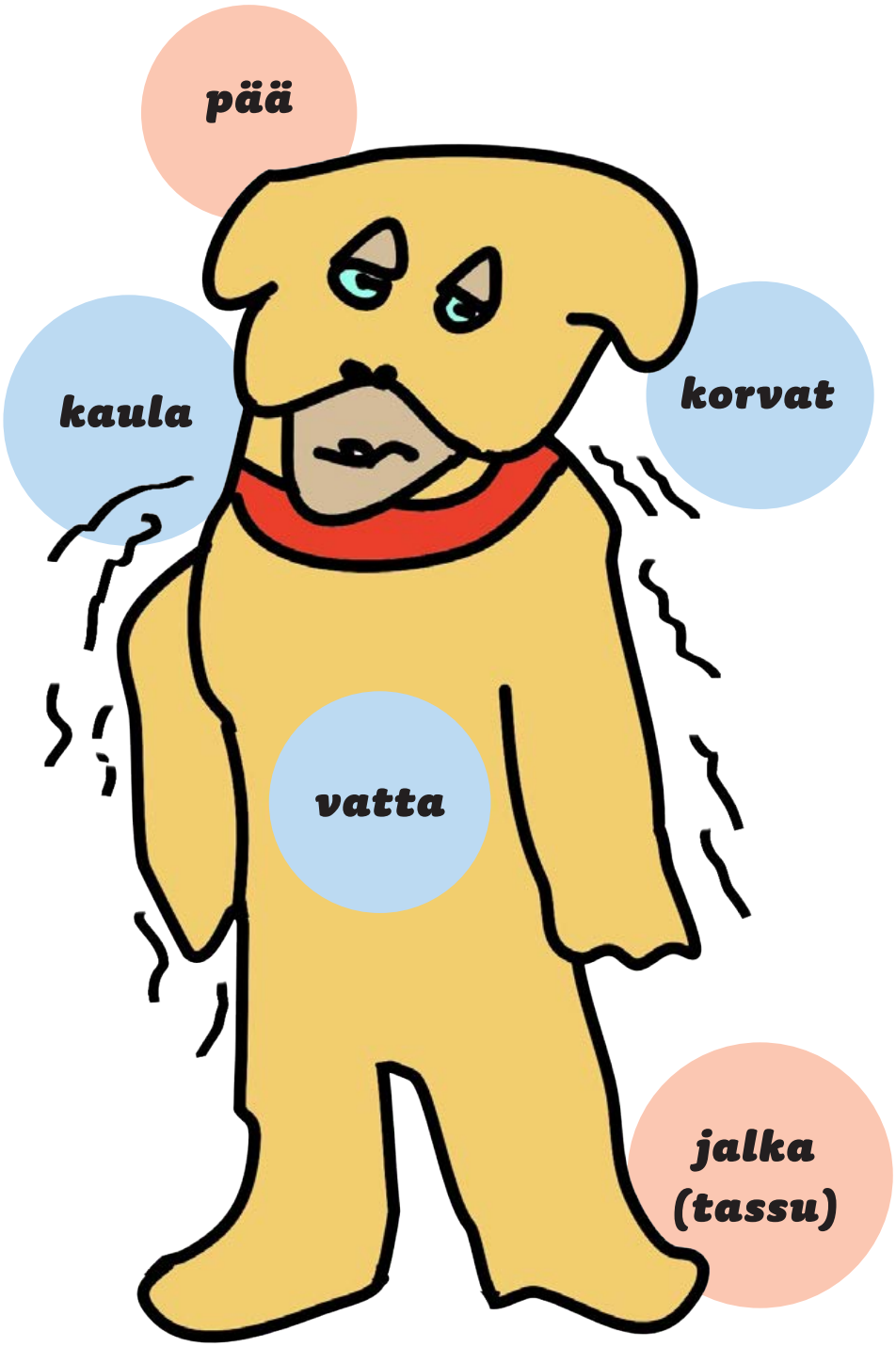
pää
kaula
korvat
vatta
jalka
(tassu)

Maxin vaatheet

Palelee

– Päätä palelee.

– Pane lakki päähän!

– Kaulaa palelee.

– Pane kaulahuivi kauhlaan!

– Vattaa palelee.

– Pane jakka päälle!

– Jalkoja palelee.

– Pane saaphaat jalkhaan!

Paleleekos nyt?
Ei palele.

Max tullee sisäle

Se riisuu jakan.

Se riisuu kaulahuivin.

Se riisuu lakin ja vanthuut.

Se riisuu saaphaat.

Mikäs jäi?

Turkki.

Kappale 9

Villen pännä-futraali

Ville går i tvåan. Idag kommer han till **Murfaari** efter skolan. Han slänger väskan på golvet och börjar leka med hundarna. Murfaari pratar i telefon.

– **Joo joo,** säger **Murfaari**.

– Kyllä kyllä.

– Sanon sanon.

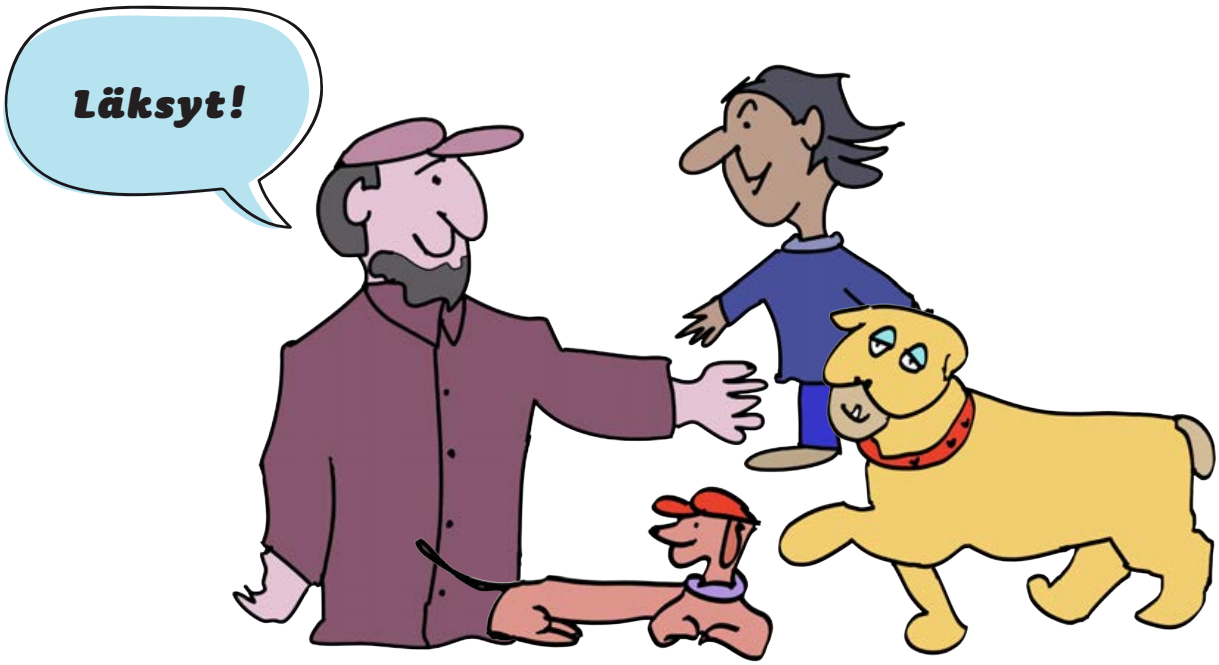

Se oli mamma Elli.

Mamma sano: – Läksyt.

Mamma säger att Ville
måste göra läxan på en gång. Ville
klappar Taksi och kliar Max bakom örat.
– Det går inte, säger Ville. **Ei se mene.**

– Ja miksis se ei mene? frågar
murfaari

– För att min penna vägrar. **Minun
pännä sannoo: – Ei se mene!**

Murfaari tittar i Villes väska. Han
plockar ut saker som Ville har i väskan.

Men så fort han tar tag i pennfodralet
hörs det **”Ei mene!”**

Ville rycker på axlarna.
– Så här har det varit hela dagen,
säger Ville och fortsätter att leka med
hundarna. Han säger:
– **Anna tassu,** och både Taksi och
Max sträcker ut tassen.

Morfar öppnar försiktigt pennfodralet. Men så fort han plockar upp pennan, **pännä,** hörs det **”Ei se mene”.**

När morfar tar i suddgummit, **syti,** hörs det **”Ei se mene”**. Och när morfar tänker vässa pennan, hörs det **”Ei se mene”**.

– Mutta miksis se ei mene? undrar murfaari.

Sist plockar morfar upp färgpennorna och då säger färgpennorna i kör:

– Nyt se ei mene!

Då får han veta, att de tycker att det är **tråkigt** att göra samma sak varje dag.

Pennan vill inte skriva. Den vill göra annat också. Suddgummit vill inte bara sudda och pennvässaren är trött på att hela tiden bara vässa.

– Vad vill ni göra istället? frågar morfar. Lyssna, så får du veta.

Villen pännäfutraali

Pännä kirjottaa.
– Ei se mene, pännä sannoo.
– Tänäpäivänä mie en kirjota.
Tänäpäivänä mie lennän.

Syti pyhkii.
– Ei se mene, syti sannoo.
– Tänäpäivänä mie en pyhi.
Tänäpäivänä mie hypin.

Färipännät maalaavat.
– Ei se mene, sanovat färipännät yhessä.
– Tänäpäivänä met emmä maalaa.
Tänäpäivänä met syömä.

Terottaja terottaa.
– Ei se mene, terottaja sannoo.
– Tänäpäivänä mie en terota.
Tänäpäivänä mie nukun.

Kappale 10

Soosia ja muusia

Max är hungrig. Han har lärt sig att meänkieli är ganska lätt. Många ord är nästan lika på svenska och meänkieli. Max tänker så här:

– Det kanske blir bra om man bara sätter ett i på slutet av det svenska ordet. En tiger blir **tiikeri,** ett album blir **alpymmi,** en buss blir **bussi.** Men funkar det **alltid** så? Max chansar.

Först går det bra, men sedan tycker Taksi att någonting låter konstigt. Kan du gissa, vilket ord Taksi inte riktigt fattar. Vad menar Max?

– Oonkos soosia?

– Ei ole soosia.

– Oonkos muusia?

– Ei ole muusia.

– Oonkos spagettia?

– Ei ole spagettia?

–Oonkos riisiä?

– Ei ole riisiä.

– Oonkos korvia?

– Mitä!

– Korvia.

– Ei ole korvia!

Kauppalappu

Nu ska Taksi och Max skriva en lista tillsammans på varor som de måste köpa i mataffären. Som sagt, Max har lärt sig att många ord är nästan lika på meänkieli och svenska. Men är det verkligen så att Max gillar att äta **korvia**. Det betyder ju **öron** på meänkieli. Elle … menar han … **korv?** Vad menar Max? Vad är **korv** på meänkieli?

– Mitä?

– Korvia.

– Syöks sie korvia?

– Nam nam. Koiran korvia.

– Ei korvia. Makkaraa.

– Makkaraa. Koiran makkaraa.

Maksivoileipä

Tämä oon Maksin maksivoileipä.

leipää
paapprikkaa
juustoa
tumaattia
kyrkkaa
makkaraa
munnaa
salaatia
voita
leipää

Finsk folksaga nr. 3

Jänis Vemmelsääri ja Kettu Repolainen

En dag får Taksi lyssna när Ville läser sin läsläxa. Läxan handlar om en räv **Kettu Repolainen** och en hare **Jänis Vemmelsääri**.

Så här lyder berättelsen:

Räven och haren var inte bästa vänner. Men nu hade haren hört, att räven hade blivit sjuk och kanske höll på att dö. Men det var inte riktigt sant. Räven var inte alls sjuk. Han ville bara fånga haren och äta upp den.

Han visste att haren var ganska nyfiken. Om Jänis Vemmelsääri fick höra att Kettu Repolainen skulle dö, då skulle han säkert komma till Repolainens hus för att med egna ögon se att det verkligen var sant.

Då beslöt Repolainen tillsammans med vargen, **Susi Hukkanen**, att sprida nyheten om att Kettu Repolainen var döende. Och när Jänis Vemmelsääri skulle komma till Repolainens hus, då skulle han vara ett lätt byte.

Har du hört sagan?

Så här gick det.

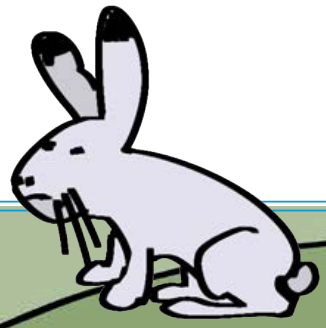

När Jänis Vemmelsääri kom till rävens hus låg Kettu Repolainen alldeles stilla i sängen.

Jänis Vemmelsääri stannade vid dörren. Han tittade på räven och tänkte högt:

Kettu Repolainen verkar vara livlös. Men jag undrar? Jag har hört att om någon besöker en död räv, brukar räven lyfta upp det vänstra bakbenet och säga **wahoo!**

Kettu Repolainen låg alldeles stilla. Jänis Vemmelsääri gick närmare. Han fortsatte att tänka högt.

– Det här är väldigt konstigt, sade han, Kettu Repolainen verkar ju vara död, men kanske han bara sover. För **om** han vore död, skulle han säkerligen ha lyft upp det vänstra bakbenet och sagt **wahoo!** Och det har Kettu Repolainen inte gjort. Då törs jag kanske inte gå närmare. Han kanske bara sover och är inte alls död.

Jänis Vemmelsääri väntade, men sedan tog han ett steg till och kom ännu lite närmare.

Då lyfte räven upp det vänstra benet och sade **wahoo!** Jänis Vemmelsäri sprang iväg det fortaste han kunde.

Kettu Repolainen förstod att han hade blivit lurad.

Taksi tyckte att berättelsen var riktigt bra, men samtidigt kände han sig lite kluven.

Han är ju släkt med räven.

Han önskade att han också skulle kunna springa fritt i naturen och jaga rävar och harar.

Taksi gick ut. Han hörde hur vinden susade. Han kände doften av mossa. Han såg att grinden var öppen. Han såg sig omkring. Han visste att morfar satt inne framför datorn och att Ville låg på soffan och läste. Max sov i kojan men hans ögon var öppna.

– Tule, viskade Taksi och vinkade till Max. Max reste sig och sprang långsamt till Taksi. Taksi smög ut till vägen. Han kände doften av något … och … så försvann han in i skogen … Max följde efter.

Kappale 11
Karkutie

Taksi puun eessä.

Max puun takana.

Taksi Maksin eessä.

Max Taksin takana.

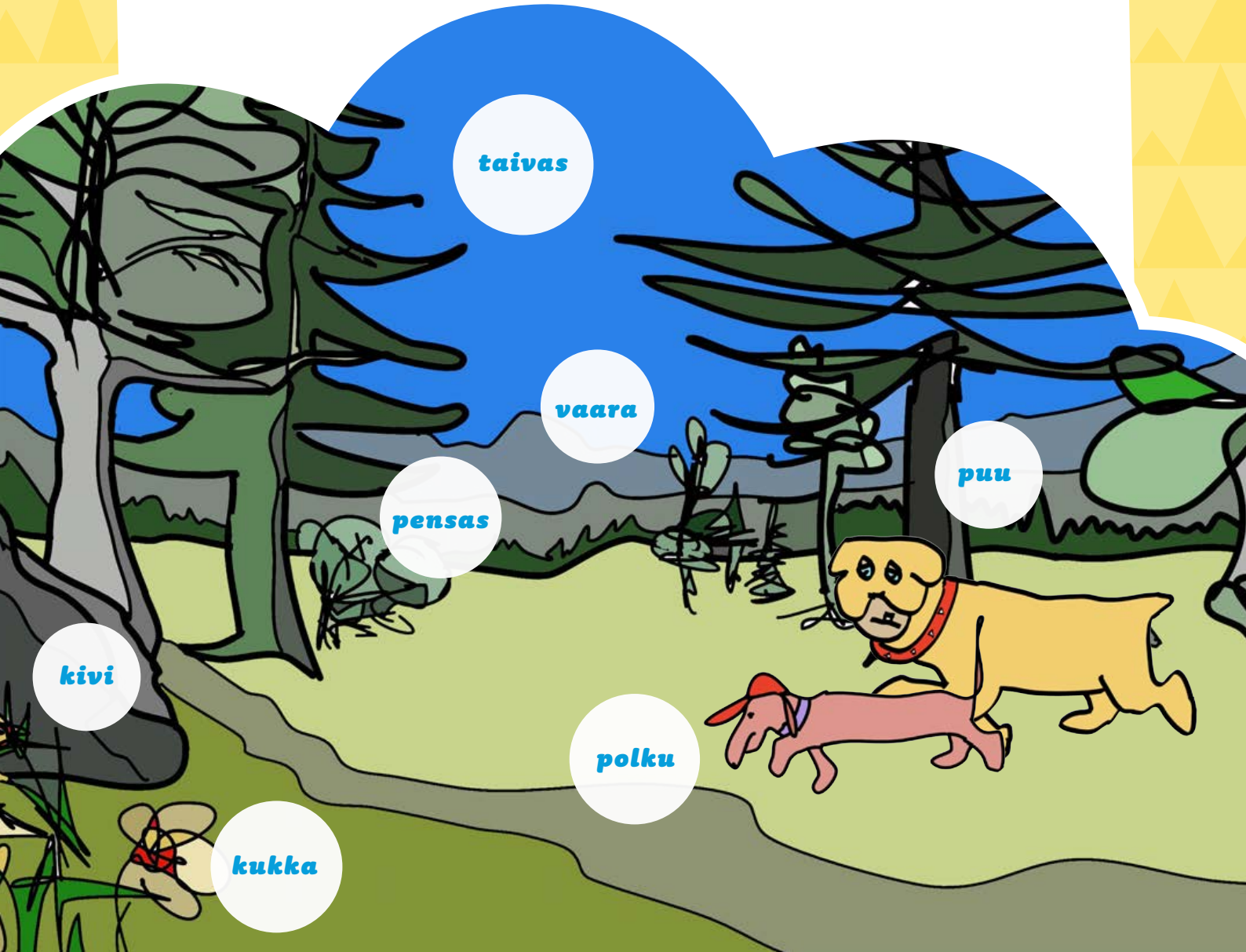

karhu

jänis

iilikotti

orava

kettu

lintu

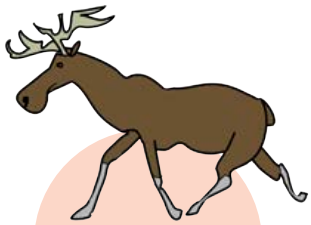

hirvi

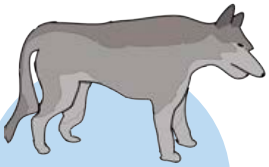

susi

pöllö

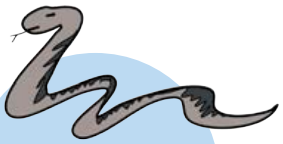

käärme

Mettän elläimiä

Kapitel 12

Koirat kotia

Polisi

– Polisi täälä, päivää.

– Päivää.

– Täälä oon kaksi koiraa.

– Oonkos toinen pikkunen ja pruuni?

– Oon.

– Oonkos sillä punanen kepsi?

– Oon.

– Oonkos sillä liila panka?

– Oon.

– Seisookos pangassa Taksi?

– Seisoo.

– Se oon meän Taksi. Ja se toinen oon varmasti Maksi.

– Niin oon.

Kyytti

Tämä oon polisi.
Piilissä istuu polisi.
Piilissä istuu Taksi.
Piilissä istuu Max.

Piilistä hyppää Taksi.
Piilistä hyppää Max.

– Kiitos kyytistä, sannoo Taksi.
– Hyvä taksi, sannoo Maxi.